

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 506/2014
03.07.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Јасминке Станојевић, чланова већа, у парници тужиоца М.А. из села В., А., против тужене М.А. из села З., Т., чији је пуномоћник адвокат Ј.Д. из Б., ради престанка издржавања, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 161/13 од 15.04.2013.године, у седници одржаној 03.07.2015.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 161/13 од 15.04.2013. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу, Судска јединица у Тополи, П2 1221/11 од 24.01.2013. године, усвојен је тужбени захтев и утврђено је да престаје обавеза тужиоца да доприноси издржавању тужене, као бивше супруге, утврђена пресудом Општинског суда у Тополи П2 9/08 од 04.11.2008. године, почев од 03.10.2011. године као дана подношења тужбе па убудуће (став један). Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка (став два).

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 161/13 од 15.04.2013. године, одбијена је жалба тужене као неоснована и потврђена је наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде у границама овлашћења из члана 399. Закона о парничном поступку –ЗПП („Службени гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 54/14) и утврдио да је ревизија тужене неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној

дужности. Неосновани су наводи ревизије о постојању битне повреде из члана 361. став 2. тачка 7. ЗПП. Тужена је лично, а у једном делу поступка преко ангажованог пуномоћника из реда адвоката учествовала у парничном поступку и предлагала доказе и изјашњавала се о захтевима и доказним предлозима тужиоца, који се у поступку сам заступао.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужена су бивши супружници. Пресудом о разводу брака тужилац је обавезан да плаћа издржавање туженој. Висина те обавезе (утврђена од 1989. године) је међана судским одлукама, последњи пут правноснажном пресудом Општинског суда у Тополи П2 9/08 од 04.11.2008. године. Том пресудом тужилац је обавезан да плаћа издржавање туженој у висини од 40% од најниже зараде у Републици Србији. Како ову своју обавезу није измиривао, правноснажном пресудом Основног суда у Крагујевцу К 8587/10 оглашен је кривим због кривичног дела недавања издржавања из члана 195. став 1. КЗ и осуђен на новчану казну од 50.000,00 динара.

Странке су стекле заједничку брачну непокретну имовину у КО З., М. и В., која се састоји од стамбених и помоћних објеката и око 6 ха земљишта. Правноснажном пресудом из 2001. године утврђени су њихови сувласнички удели на тој имовини, тужиоца од 2/3, а тужене од 1/3 идеалног дела. Деоба није извршена, а судски поступак је у току, с тим што странке одвојено користе куће и окућнице. Тужилац живи сам у кући у В., а тужена у З.. Тужена обрађује башту (2-3 ара) и гаји живину, за своје потребе. Странке не обрађују имање (земљу) у З., нити га дају у закуп, а за то, због њихових лоших односа и спорова, нема заинтересованих лица па је запарложено.

Тужилац је 1939. годиште. Остварио је право на пољопривредну пензију у 2009. години, која износи 9.941,00 динар. Његово здравствено стање се погоршало годинама, а нарочито после 2008. године и доношења последње пресуде о издржавању тужене. Оболео је од високог крвног притиска, оперисао је килу 2009. године, а више пута је хоспитализован због гушења, срчане слабости и малаксалости, те сукрвичастог искашљавања. Болује и лечи се од срчаног попуштања и аритмије апсолуте, а 2012. године му је уграђен водич срчаног ритма-пејсмејкер. По оцени лекара специјалисте потребно му је мировање и није способан за дуготрајно стајање, ходање и ношење терета. Због таквог здравственог стања не може да обрађује имање, па ни да гаји башту и обезбеди део животних намирница. Живи сам и нико га не помаже финансијски (није у контакту са ћеркама).

Тужена је 1946. годиште. Још 1988. године је оперисана због малигног обољења (грлића материце). Због срчаних и реуматолошких тегоба, иде на редовне контроле и прима терапију. Купује лекове, осим лека за регулисање крвног притиска. Прима накнаду за телесно оштећење од 455,00 динара месечно. Последњих 18 година прима пољопривредну пензију, у истој висини као и тужилац (9.941,00 динар), али та чињеница није цењена у поступку доношења последње пресуде о њеном издржавању из 2008. године.

Полазећи од утврђених чињеница, првостепени суд је закључио да се од времена доношења раније пресуде о издржавању тужене 2008. године тужиочево здравствено стање погоршало, тако да није способан за било какав рад и остваривање прихода, да је висина пензије коју је стекао недовољна за његове повећане потребе и да је препуштен сам себи и да живи на ивици егзистенције, док тужена прима пензију исте висине, стамбено је обезбеђена, а без обзира што је и њено здравствено стање са годинама у погоршању још увек гаји башту и живину за своје основне потребе, због чега даље продужавање тужиочеве обавезе у погледу њеног издржавања не би било праведно. Утврдивши да су испуњени услови из члана 167. став 2. тачка 2. Породичног закона усвојио је тужбени захтев и изрекао престанак тужиочеве обавезе да плаћа издржавање туженој као разведеном супружнику. Другостепени суд је побијаном пресудом потврдио првостепену одлуку и прихватио њене разлоге.

Неосновани су наводи ревизије тужене о погрешној примени материјалног права.

Право на издржавање супружника зависи од услова прописаних у члану 151. Породичног закона. Супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен има право на издржавање од другог супружника, сразмерно његовим могућностима (став 1.). То право нема супружник ако би његов захтев за издржавање представљао очигледну неправду за другог супружника (став 3.). Сви услови, који важе и за разведеног супружника, морају постојати у време доношења судске одлуке о издржавању, али и касније јер од њих зависи трајање обавезе издржавања и за убудуће. Судска одлука о издржавању је подложна променама, због промене околности значајних за одређивање те обавезе и утврђивање њене висине. Промена тих околности даје право даваоцу и примаоцу издржавања да траже смањење или повећање висине досуђеног издржавања (члан 164. у вези чл. 160. и 162. Породичног закона). Али, измењене околности од којих зависи право на издржавање могу довести до престанка издржавања у смислу члана 167. истог закона.

Одредбама члана 167. став 2. тачка 1. и 2. наведеног закона прописано је да издржавање може да престане када поверилац издржавања стекне довољно средстава за издржавање и када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања, или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако је поверилац издржавања малолетно дете.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у дугом низу година једно време извршавао своју обавезу издржавања према туженој као разведеној супрузи, а затим је престао, због чега је и кривично осуђен на новчану казну. У међувремену је висина његове обавезе мењана судским одлукама, у зависности од промењених прилика. Последњи пут је на његов захтев тужиочева обавеза према туженој смањена и утврђена у висини од 40% од најниже зараде у Републици, пресудом из 2008. године. После тога су се прилике поново промениле. Тужилац због година и наглог погоршања здравственог стања није способан да приходује радом, док тужена још увек и поред нарушавања здравља гајењем баште и живине обезбеђује део својих потреба. Обоје примају једнаке пољопривредне пензије и сувласници су непокретне имовине, чија деоба је у току.

У време доношења раније пресуде није цењена околност да тужена већ дуго низ година прима пензију, коју је тужилац накнадно остварио. Нова околност је и такво погоршање тужиочевог здравственог стања, које је довело до његове очигледне неспособности за било какав рад (у 74. години живота).

Све утврђене околности случаја поткрепљују исправност закључивања нижестепених судова да су испуњени законски услови за престанак издржавања тужене од стране тужиоца из члана 167. став 2. тачка 2. Породичног закона. На друкчију оцену и пресуђење овог спора не утиче чињеница да је тужилац много раније и у претходном периоду престао да извршава своју обавезу. Због тога је кривично одговоран и кажњен. Пресуда о престанку обавезе издржавања према туженој не ослобађа га измирења раније заостале новчане обавезе у том погледу.

Већим делом својих навода у ревизији тужена указује на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 398. став 2. ЗПП. С тим у вези нису основани њени наводи да јој у поступку није омогућена употреба једнаких оруђа и доказних средстава као и тужиоцу, будући да је управо она, а не тужилац у делу парнице била заступана од пуномоћника адвоката и имала могућност да слободно и стручно предложи доказе за важне чињенице у складу са правилном о терету доказивања. При томе је већина утврђених чињеница међу странкама била и неспорна.

Из наведених разлога је Врховни касациони суд применом члана 405. ЗПП одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија,
Љубица Милутиновић,с.р.**